



Avui

PREMSA
ORDINA

ANY III - NÚM. 21 - SEGONA ÈPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - JULIOL, 1987

PACTES I PASTES

Això és un enganyamons,
i es polítics una banda:
per veure qui ara comanda
es posen tots per bufanda
l'acte de ses votacions.

Ja comença a fer pardal
tanta tramoia de pactes
que transformen en extractes
uns números que eren exactes
en el recompte electoral.

I és que això tot pot canviar
i així a un que li ha anat magre
enlloc de posar cara agra
es converteix en bisagra
i se deixa festejar.

I mirau si no és curios
que, per exemple, a Ciutat,
puguí esser Batle, es cap
d'un partit que ha lograt
sols devers tres regidors.

També passa lo mateix
a nivell comunitari,
i segons diu es diari
digue es bisagra o vicari:
que es bany es cul qui vol peix.

I peix vol es president,
i es des Consell Insular,
(que ara diu que vol canviar
doncs te ganes de provar
de comandar es parlament).

I s'altra gent també en vol,
i tots vetlen sa nuvia,
i es que no corr ja fa via,
tant de vespre com de dia,
s'exposa a quedar totsol.

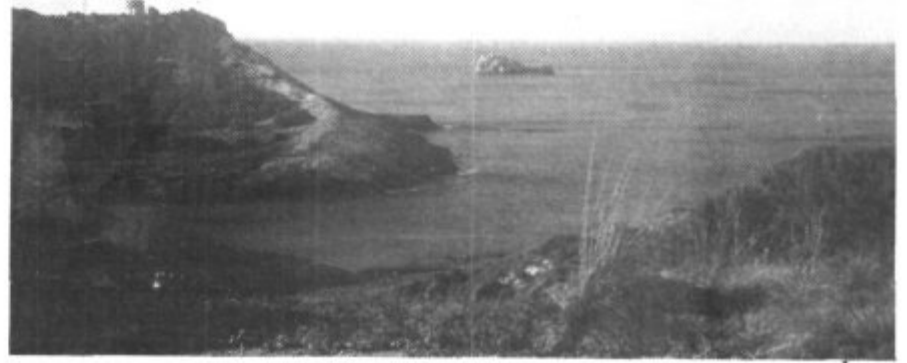
I ara que anava llançat
de tot lo dit: tururut!
Resulta que el senyor duc,
dret de pernada ha tengut,
i sa nuvia no ha pactat.

Idò així, a poc a poc,
sa situació s'ha arreglada
i per aquesta vegada
hem salvat sa pasterada
i tot queda en es seu lloc.



- Un barco de Hierro convertido en peblo yace a 20 m. de profundidad en los arenosos fondos de la costa N.E. de Mallorca.
- Vegetación corta arbustiva, esponjas y fanerógamas son la nota dominante en las nítidas aguas del Faralló d'Aubarca.

Editorial



Serà possible veure la platja del Metzoc com a camp de batalla?

PERILL!

Aubarca pot ser convertit en un camp de Maniobres per a l'Exèrcit!

La notícia ha volat per dins el poble.

Tal volta sia només una remor.

Voldriem que fos això, una notícia incerta, una d'aqueixes noves apòcrifes que no es sap qui fa córrer de tant en tant.

Però, la presència dins Artà d'un general, acompanyat d'alguns comandants d'Estat Major, li donen totes les aparences de veritat.

Dimecres dinaren a un celler de la vila.

Pareix esser que l'Exèrcit hauria adquirit Aubarca per a fer-hi les maniobres que no es poden dur a terme a Cabrewra per que fou promès com a Parc natural.

Si fos així el racó verjo, l'orgull d'Artà i de Mallorca hauria acabat malament.

La veritat, un prefereix una caseta adsiara dins el paisatge que una zona filferrada on d'hi faci foc real, destruïnt quasi tota la fauna i bona part de la flora, que per allà es congria, amb perill també real d'una desgràcia pel poble d'Artà.

És hora de cridar ajuda.

Al F.O.B., al F.E.M., a tots els qui de veritat estimen la Natura.

Si a Cabrera molesxtava el foc dels fusells i dels canons, ¿Què no serà per dins Aubarca, Sa Cova i Es Verger?

Per favor, deixau Es Matzoc, Font Celada, S'Arcualet i tot Es Saulonar lliure de trets i canonades!

És un lloc massa estimat per tots els artanencs, perquè ara sia massacrada, bombardejada i, sobretot, convertida en campament militar.

Aquells indrets no mereixen acabar així.

Voldriem que tot fos sols una remor.

Artà

Any III - N.º 20 - Juny 1987

Redacció: JOAN ESCANELLAS LLINÀS
ARTURO POMAR THOMÁS
JOSÉ MISLATA CUELLAR
MAITE SERVERA GUAL

Col·laboradors: JOSEP MELLÀ
BONET DE SES PIPES
SANTIAGO PERELLÓ
MIQUEL BOYA TOTXO
BERNAT DEYA
MIQUEL MOREY LLITERAS
ANTONIO GINARD CANTÓ
NICOLAU CASELLAS FLAQUER

Administració:
ROSA CURSACH SALAS
MARGARITA GINARD GINARD

Maquetatge i dibuix: ARPO
JOSEP FORTEZA HIDALGO
JOAN ESCANELLAS GENOVART
CATALINA JUAN BRUNET

Fotògraf: JULIO INFANTE NAVARRO
Repartidor: JOAN BUJOSA TOS

Coordinació: ARTURO POMAR THOMÁS
SERAFÍ GUISCAFRÉ GENOVART

IMPRESA POLITÈCNICA
Troncoso, 3 - Tel. 71 26 60
7001 Palma de Mallorca
Dipòsit Legal P.M. 203-1983

gloses il·lustrades

Ja va prendre possessori
es nostre Batle major;
ara es en Miquel Pastor
qui regeix es consistori,
un jove llarg de memori
és en Miquel Rabassó.



Ara, ja teniu sa vara;
l'heu de sebre manejar.
Si mirau pes bé d'Artà;
no fareu cap cosa rara;
siau homo net de tara
i tendreu bon governar.

Procurau que s'alcaldia
sempre vagi endavant
i en es dèbil ajudant
guanyareu sa simpatia;
es poble en voltros confia
de que anirem prosperant.



Si vos donau tots ses mans
es qui sou s'Ajuntament,
Artà el tendreu content,
perquè tots sereu germans.
Jo no vui dir que es d'abans
ho fessin tot malament.

Amb idees ben concretes,
heu d'anar pes bon camí,
i així ningú podrà dir
que feis ses coses malfetes;
procurau si agafau metes
amb encert arribar-hi.

No sacrifiqueu Artà
no el carregueu més d'imposts
ja que ets artanencs dispostos
estam a col·laborar;
però s'ha de procurar
no abusar des bons al·lots.

ANTONI GINARE

Artà, Juliol de 1987

Passaren ses eleccions.
 Guanyaren es qui s'esperava.
 En Miquel Pastor Tous és es batle.
 Manco mal que tenim un batle
 de pedigree democràtic.
 Ja era hora.
 Esperem que ses males companyies
 no el duguin a perdre.
 Esperem-ho.

Diven que es socialistes
 no les votaren aquest pic.
 Es igual. Escolanets d'amén.
 Altres són ets Escolans
 però ells diran: ¡Amén!
 I es que allí on no n'hi ha
 que no n'hi cerquin.



Amb un poc de «cacumen»,
 es socialistes feia anys que
 governaren es poble.
 Però no n'hi ha més de fetes.
 Ara que, segons diven d'altres,
 encara són més oposició ells
 que Aliança i Cedessets,
 que se miren com es fesols.
 Mirau que alçar es poble
 per arribar an això.
 Abans d'aprendre a ser batles
 haurien d'aprendre a ser
 oposició.

M'han contat que els proposaren
 donar-los sa batleria,
 com ara ha fet quatra anys.
 I digueren que no estaven preparats.
 Idò què punyetes feis an es mitings?
 Enganar es poble?
 Perquè massa diven...
 «si tenguéssim s'ajuntament
 fariem... fariem... fariem...»
 Res. Seguim: Amén! Amén!
 Ah! I ara teledirigits!

Anàvem a donar un repas
 an es metges.
 Voliem dir-lis si per ses
 urgències farien tanta via
 com per anar a cercar vots.
 Idò ja ens ho han demostrat.



Es metge Barceló va donar prova
 de sa seva preparació, voluntat
 de servici, i d'interès
 davant un mortal accident
 de circulació.

Trob que això s'ha de dir.
 Un poble que s'uneix
 per anar contra un metge
 quan falla, s'ha d'unir
 per donar-li les gràcies
 quan l'encerta.
 Gràcies en nom de tots
 els que feim l'Artà,
 senyor Barceló!

Diuen i dic que volen fer dimitir
 en Joan Sopa i En Claret
 per a posar-hi en Manya
 i es qui le ve darrera.
 Mal intencionats diuen
 «Tu per Sa Colònia
 màniga ampla i noltros
 un altra «Concejala» a favor»
 Jo no ho crec.
 Però... ho diuen.

Molt bé per ses Srenates
 Artanenques. Ara anam!
 Hi ha tant a fer per sa Cultura
 i pets esports, i pes veïns.
 Hala feis bonda i feina!
 no tots són mestres a la vila.
 Hi ha altra gent que
 no cobra de s'Estat,
 ni d'ets *enxufes*,

ni de s'ajuntament,
 ni de sa Residència dels Vells,
 ni de s'Icona.
 En una paraula.
 Que es poble som tots,
 no sols uns quants d'amics.
 Meam si m'entendreu!

Ara se demana una area de Serveis
 per ses indústries d'es poble.
 Veurem on se jaurà en Gelat.
 Si es nou Ajuntament
 sabrà trobar, que hi és,
 un lloc barat per comprar,
 ben comunicat, aigua a prop,
 llum no gaire enfora.

I fer un polígon
 en aquest lloc. Que hi és!
 Perquè si no el feim
 ets industrials mos fugiran.
 Un d'ells ja la se n'ha duita
 a Capdepera, i sé de qualcú
 que pensa amb Son Servera.
 No deixem que mos fugin
 es nostros industrials,
 perquè si les deixam fugir
 matarem Artà.



Vulgueu o no vulgueu
 sa riquesa sols ve des treball
 i des treball privat.
 Lo demés és un «cuento xino».
 Déu mos quart d'empreses
 estatals on nomes fan feina
 es pagadors.

Bones festes. Bones ensaimades.
 Bones berbenes. Bons gelats.
 Bons banys de mar i de piscina.
 Alerta an ets «hongos»,
 que no són bolets.
 Vius a sa Sida, que no
 hem de confondre amb la soda.
 I que s'estiu, ets albercocs,
 es «xorics» i ses figues agostenques
 es trempó i es tumbet
 vos caiguin bé.
 Salut!

SA COMARE BENETA

**Ferreteria
 Pascual**

Calle Cardenal Despuig, 12
 Teléfono 56 23 92
 ARTÀ - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
 PINTURAS • BRICOLAGE
 SERVICIO DE ALQUILER
 HORMIGONERAS - COMPRESORES
 GENERADORES - MONTACARGAS
 M. DISCO - ETC.

Ferreteria SAN LORENZO

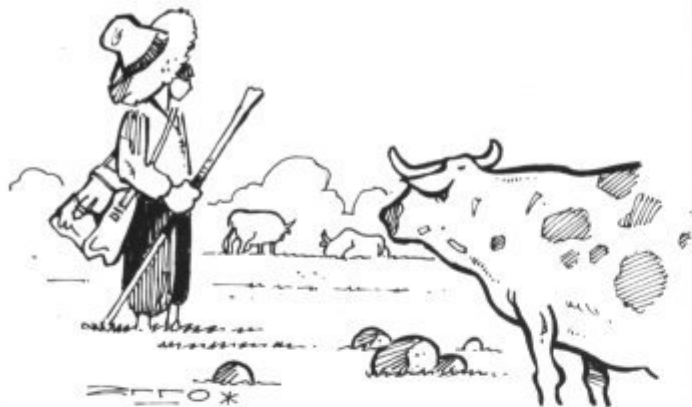
Calle Mosén Galmés, 37
 Teléfono 56 96 50
 SAN LORENZO - Mallorca



amb JOSEP FUSTER VIVES, En Pep Morro

Nat a Artà el primer de març del vint-i-nou. A ca seva vivien al carrer de Botovant, just enfront del portal major del Convent. Ben asseguts al seu despatx de les Avingudes, cantonada a Ricardo Ortega, me va contant retalls de la seva vida de lluitador, d'home espabilat que ha sabut ben aprofitar l'avinentesa del moviment turístic, per pujar, des de gairebé el no-res, a empresari significat. En Pep té la paraula...

Idò mira, jo vaig anar de petit a escola a s'Esglesieta amb sor Margalida i de més gran, es vespres, amb En Biel de sa Tafona. Com que a ca nostra passaven molta rusca, quan tenia vuit anys me llogaren de vaquer en es Port Vell, però vaig agafar es primers dies unes febres negres; mumare s'assustà i me va fer tornar an es poble. Llavors me posaren de peó amb l'amo Antoni Grameu, de geni curt però molt bona persona i bon menestral, m'apreciava



molt. Un dia en Toni Pusseta me diu: —Perquè no vens a fer feina amb noltros a Cala Ratjada. I med pas amb En Pep Sabater per tornar més tard altra vegada amb En Grameu quan feia es xalet de Ca'n Alomar. Erem en Joan Gurries, En Bernat Pinzell que murí atropellat per un camion, En Toni Capità, N'Antonio Caballero, En Toni Bosch, mort també, En Joan Escarrinxes i altres, fins que un dia, en Perico Cinto que truejava per Palma m'insistí a que anàs amb so tall d'En Pep Nebot i fort i no et moguis, entre es dos me varen decidir. Me vaig establir per jo i també me vaig juntar amb En Pere Crespi i en Toni Vives per fer unes quantes finques. Amb el temps, es meu germà Paco que s'havia establert a Amèrica, me convidava a anar-hi, me pagava es viatge i me prometia part a s'empresa. Jo li faig ses mateixes ofertes però aquí, vengué i amb so germà Salvador férem societat. Des de llavors a tranques i barranques, amb s'ajuda de bons amics i des bancs, mos anàrem obrint camí. Construïrem finques per dins Palma. Uns quants hotels també: es Jumbo Park de Sant Agustí, s'hotel César on hi tenim es germà Jaume, es dos Ayamans de davant Marivent i dels quals en som es President, des de que morí don Gabriel Cañellas, son pare de

s'actual president des Parlament. Fundàrem unes quantes societats i altres assuntos. COVISA que encara funciona, etc.

Treballant a Cala Ratjada, En Guiem Mola, En Pau Gurries, es meu germà Miquel que llavors estava a Ca'n Xina, En Viudeta i qualcú més, amb so Club Ciclista, me prepararen una bicicleta de carreres i en vaig guanyar unes quantes de principiantes, ara bé, com que m'havia d'entrenar, fer feina... anava molt atupat i prim de panxa i heu vaig deixar anar.

Me tocà fer es servici a Africa, en es Regiment 64, amb En Joan Metxo. Estava a sa cuina, feiem magarrufes i mos ho passàrem molt bé. Quan hei vaig anar pesava 43 quilos; l'amo Antoni Grameu me solia pesar amb una romana penjada an es ferro de tancar sa porta, i amidava 1,67 m. En tornar en feia 1,74 i estava mes bé grasset, molts no me coneixien.

A Artà, sa meva família malvivía per devers Na Pineda, tothom anava magre, la venguèrem an En Jaume Corb. Jo l'hi volia tornar comprar per fer contents a ca nostra, però ja estava molt abandonada, noltros vivíem tots a Palma i ja seria allò més una carga que una alegria.

Mantenc contacte amb alguns artanencs, tenia l'amo En Tomeu Pusseta aquí de porter, però ja es mort. No deix d'anar cada any an es dinar des quintos des poble, per cert que hi falta en Joan Canai i heu sent molt. Com diu En Toni Butler, hey hem d'anar fins que només en quedin dos. Era de sa pandilla d'En Guiem Canet, En Biel Conte, En Barbón i altres, quan mos veim recordam fets molt divertits de sa nostra juventut, aquell quan canviàrem es caixó de formatge de can Toni Ranxer a ca Na Camuna, que tots dos tenien butiga, una davant s'altra. Es de sa canya amb una punxa, què pispàvem ses taronges a En Joan Sopa. Sa passada de s'escaire rodó amb en Jaume de Sa Mareta o se des robot, amb l'amo Antoni Grameu que heu va prendre malament i m'engegà uns quants dies de sa feina. Erem molts divertits, no teníem cap dobberet però heu passàvem molt bé, amb molt d'humor.

Tenim dues filles, casades, i tres néts. Mumpare ha passat des noranta, però encara s'aguanta i viu amb sa germana, que quedà viuda; vé molts de dies a passar-los amb sos germans. M'agrada surtir a truejar per Palma, es futbol sobretot si es del Mallorca, i adesiara surtim a fer qualche viatge, però s'avion m'imposa. Reconec que per Palma m'ha anat molt bé perquè tenim salut i es negocis tiren, encara que enyor molt Artà, jo mi voldria retirar, si bé tot heu tenc a Palma. De totes maneres hi pens anar molt sovint, es records i ets amics de sa juventut pesen molt.

Sa conversa continua. Es dos mos sentim a gust recordant fets del nostre poble. Es horabaixa i ho deixam per una altra ocasió. Jo ho he gravat tot per si qualche dia publicam sa vida dels nostres «homenots». Per ara, vos n'ofereim unes quantes pinzellades.

LAU





CASOS Y COSAS DEL COMISARIO CASTELL

Per ARPO

Alta, zancuda, cimbreante como una palmera, de pelo castaño cobrizo, ojos azules, nariz respingona, boca sensual de labios carnosos bien perfilados que dejaban entrever una dentadura espléndida de un blanco de perla anacarado.

Había aparcado su impresionante «Pakard» descapotable justo frente a la comisaría. Gustaba de ser observada, y los del pueblo no podían reprimir la repentina admiración que sentían por la recién llegada.

Sentada fuera, a la sombra de una sombrilla, pidió un campari con hielo al atónito camarero del bar Manix. Cruzó sus torneadas piernas y con una coquetería casi insultante encendió un cigarrillo largo, emboquillado, aromático...

Todo eran conjeturas, dimes y diretes entre la nutrida clientela del café en torno a la personalidad de la misteriosa dama, sin embargo sólo se llegó a la vulgar y unánime conclusión de que «estaba muy buena».

Al rato apareció sonriente el comisario Castell fumando su enorme pipa, y... ¡oh! sorpresa, se dirigió diligente hacia la admirada mujer. Se acercó a ella, mantuvo unas breves palabras

y le entregó un sobrecito. Puesta en pie la despampanante hembra verificó su contenido, despidiéndose del comisario con un delicado apretón de manos.

El «Pakard» de color rojo fuego se esfumó como una centella por la carretera principal, la melena cobriza de la conductora semejava una banderola ondeando al viento.

La espectación enderredor del comisario crecía por momentos, todos preguntaban, todos tenían ansias de saber, el paroxismo colectivo había tocado techo.

—Nosotros hemos apostado que era sueca, estos que inglesa, los otros que si alemana...

—Basta ya, ¡joder!... Gritó el comisario levantando la voz: Se llama Juanito López, es natural de Albacete, y trabaja como «travesti» en una «boite» de Cala Ratjada.

Boira encontró su carnet de identidad junto a una factura del hotel donde se hospeda y avisamos para que pasara por aquí a recogerlo.

Eso es todo.

¡Que pasada!

Sa Colònia de Sant Pere

Votaciones.—Varios son los acontecimientos que se han producido en la Colonia durante este último periodo, de entre los cuales hay que destacar la diada de votaciones, que se vio muy concurrida, dentro de la pequeñez de la población.

Los resultados ya han sido aireados por diversos conductos, por lo que sólo cabe añadir que no hubo malos modos en ningún momento, y que el 10 de junio transcurrió con calma y buen humor, acompañado de alguna chirigota.

Para preparar esa diada, todos los partidos que presentaban candidatura al Ayuntamiento de Artá celebraron su correspondiente mitín en la Sala Teatro del Centro Cultural, destacando de forma especial el de Alianza Popular, que tuvo lugar el 30 de Mayo, por estar presidido por el Excmo. Sr. Presidente de Gobierno Balear, D. Gabriel Cañellas Fons, el cual fue recibido con muestras de cariño por los asistentes. Conversó amablemente con el público, firmando y dedicando los libros y fotografías que le fueron presentados.

Excursión.—Organizada por el Club de la Tercera Edad, el viernes 29 de Mayo ppdo. se realizó una excursión a la «Alquería del Comte.», para asistir allí a una Fiesta Medieval, con los siguientes actos:

1º—Bienvenida por «Comte y Comtesa» con imposición de banda de los colores que ostentaban los luchadores, seguida de sangría con coca mallorquina y otros ingredientes como entremeses.

2º—Cena Medieval con profusión de fotografías.

3º—Demostración de monta de unos briosos corceles, seguido del torneo entre los Caballeros que habían hecho la exhibición.

4º—Baile con orquesta y Show, que terminó a las 12 de la noche, regresando seguidamente a la Colonia.

Asistieron 40 excursionistas, que se divirtieron de lo lindo, animando y aplaudiendo con entusiasmo al caballero cuyos colores coincidían con los de las bandas que cada uno llevaba. Se pasó muy bien.

Banco.—También ha empezado a actuar con nombre de Banco Hispano-Americano, una sucursal regentada por Bartolomé Martí. Ya se pueden realizar en la Colonia cambios de divisas, así como reponer fondos los clientes del Hispano.

Esperemos que a la Tercera vaya la vendida, pues parece que ahora se ha tomado el asunto con más interés, que cuando la sucursal fue regentada por Teléfonos o el Eslay. Le deseamos mucho éxito.

Camping.—Según manifestaciones de uno de los propietarios, a finales de Junio se inaugurará definitivamente el Camping emplazado cerca de «Caloscans». Tendrá capacidad para albergar 500 personas, que podrán disfrutar de una magnífica piscina y zona deportiva.

Petición.—Al inaugurar el próximo Consistorio Artanense, creemos que éste daría una gran satisfacción a los colonenses, si se procediera a la rotulación de las calles de la Colonia. Actualmente es muy difícil saber en que vía se encuentra uno al recorrer el pueblo, y hasta los que siempre vivieron aquí se ven con apuros para guiar a cualquier foráneo que pregunte por la localización de una determinada

dirección. Confiamos en que en breve se habrá solventado esa deficiencia, por lo que damos anticipadamente las gracias.

Concurso de Petanca.—El 18 de junio, día del Corpus, tuvo lugar en el Centro Cultural, precedida de una somera explicación del Presidente sobre el desarrollo de la prueba, la entrega de trofeos a los ganadores del Concurso de Petanca, que se había celebrado, por parejas y eliminaciones sucesivas, estas últimas semanas. Organizador fue el citado Centro Cultural y los bonitos trofeos fueron ofrecidos amablemente por la Caixa y Sa Nostra.

Tomaron parte en la competición un ramillete de Señoritas, que demostraron reunir facultades petanquistas extraordinarias, conquistando el 2º puesto.

La calificación fue así:

Pareja campeona: la formada por Antonio Rosas y José Massanet.

Id. subcampeona: Constituida por la Sra. Celina Federlén y Ana Esteva.

El tercer puest fue para Antonio Sureda y Jaime Genovart.

Hubo champán y algo que picar, alegría y muchos deseos de progreso en la práctica de este deporte.

Chocolatada.—El mismo día del Corpus, a las 21,30 horas, organizada por un grupo de Alianza Popular, tuvo lugar una chocolatada con ensaimadas y champán en la Sala de Exposiciones del Centro Cultural.

En realidad fue un acto de puro compañerismo, ya que se echó de lado la Política. No hubo charla organizada, limitándose la asistencia, compuesta principalmente por socios de A.P. y simpatizantes, a desear suerte y aciertos a los que salieron elegidos para representar al Partido en el Ayuntamiento artanense.

JOSÉ CANTÓ PLANISI

NUEVO
MODELO
A - X



TALLERES MIGUEL MOREY

AVDA. FERROCARRIL, 5 - TELF. 56 21 20 - ARTÀ

NUEVO SERVICIO OFICIAL CITROËN

Ahora financie su nuevo vehículo o furgoneta CITROËN al 5%

VENGA A VERNOS Y SOLICITE INFORMACIÓN



PLOMES DE FAISÀ

El sol queia irreverent com una plomada damunt el cornaló del Llevant de l'illa. A aquelles hores xafogoses de la migdiada, des de les muntanyes d'Artà —amarades de tedi i calitja, preses d'una basca untuosa i aferradissa—, la mar lluenta i incolora semblava una immensa caldera d'oli a punt de prendre el bull.



Desafiant aquest càlid silenci, el petarrell cansat i monòton d'una desfeta Iso, s'obria pas trencant gavelles de calor. De tard en tard, entre el renou esquerdat del motor s'hi mesclaven les notes abruptes d'un simulacre de cançó emergida de la rogallosa gargamella de l'únic ocupant, gairebé en aquella hora silent del migdia, l'únic ocupant de la terra.

Baixava el collet de Son Catiu amb parsomònia, amb aquella exquisitessa que només els artistes posseeixen. Ara i adès, algun xiscle indiscret de xigala venia a interrompre



per **RAFEL CRESPI**

el connubi. Ja encetant la plana, alguna bufada de vent, refrescant dins la verdor de les tupides farratgeres de Es Rafalet, agombolava momentàniament el calvari del motorista. Dins aquella calma tediosa, el món semblava fet en exclussiva per a aquell farcell motoritzat. Passat S'Era de Pula, el motor de la iso gemegà lacònic i s'aturà, trencant de sobte, l'extasi de la caminada. Dues manotades enlaire dibuixaven flastomies atàviques i algun reneç immensurable s'escolà entre els llavis gruixuts del queixós motorista. Tanmateix s'imposà, quin remei!, la franciscana resignació, i aquell terratrèmol de gestos inconnexos s'aplega com un ventall de marquessa nonagerària i, amb amable quietud, esperà que el cor de la màquina refredàs.

Passades les dues, Cala Millor, era un recital de silencis beatífics, d'ànimes esquives i esmusses que defugien de la insultant mirada del sol. Dins aquesta calma basilical, dins aquest espès nirvana de l'hora sesta, unes manotes s'alçaren, revinçant-se per l'aire i colpejaren una porta tançada, amb la mateixa gràcia i furor que ho faria un ferrer armat amb un mall que volgués retre damunt l'encrulla la indocilitat del ferro amorf. Rera el vidres opacs de l'entitat bancària no es veia res, només reflectien, deformes, la imatge d'aquelles manotes que s'entrunyellaven en l'aire i repicaven, talment cent baules gegantines, sobre el marc metàl·lic de la porta. De l'interior emergí la llosca figura de l'auxiliar novell amb cara de números desquadrats, amablement saludà el desconegut i el deixà entrar. Baixet, baixet li comunique que allò és en **JOAN SARASSATE**.

En Joan, saludà tothom amb un remuc agut però indesxifrabre, i, oblidant-se de les més elementals normes de



BAR - RESTAURANT
CA'N LLORENÇ

ESPECIALITATS:
PARRILLADAS - CUINA MALLORQUINA

C/. Sant Pau - COLONIA SANT PERE



cortesía, amb tota la força i ímpetu de la seva còrpora centrífuga, penetrà dins el despatx del director.

Ningú no podia treure trallat del que En Joan perseguia anant a aquelles hores tan impertinents a l'oficina bancària. Potser ni ell mateix ho sabia. Només se sentien els seus crits, el seu torrent de veu acompanyat d'una tramoia de gestos que gairebé ofuscaven les paraules. Potser demanava un crèdit, un préstec per acabar aquella obra monumental que duia ente mans. Els diaris ho havien escampat per tot arreu que l'artista artanenc tenia una magna obra encarregada. També deien que no s'explicaven el retard que duia, car feia més de tres mesos que ja hauria d'haver estat instal·lada i ningú no en sabia res, potser havia acabat els diners i no li fiaven ferro, o tal vegada, s'hi engatava massa...

Potser sí que en demanava un, de crèdit, però en sen-

tir parlar d'avalistes. En Joan es perdia recordant aquella exposició que va fer a Finlàndia on rebé lloances de tothom, deia que va sortir a tots els diaris i que, fins i tot, el primer ministre hi acudí, i davant en Joan, —barba descurada, la llosca en la boca— li digué que era un gran artista, que s'expressava millor amb els braços que amb la boca. En Joan deia que allò era el seu aval, que davant el reconeixement mundial d'un gran artista no hi calien ni escriptures, ni bens, ni capital ni fideicomisos...

El director el mirava de coa d'ull i reia, li encaientia la paraula acaronant-li el clitoris de la imaginació i, li feia contar, per eterna vegada, com aquella vella nòrdica extravagant un dia havia acudit al seu taller per encarregar-li un fal·lus metàl·lic que li aconhortàs els deliris de senectud. Era jove, En Joan, i poc bastava per alçurar-li els instints. Quan li demanà de quina mida el volia, la nòrdica li fità l'entrecreix, li descordà la bragueta i li digué:

—Com la teva.

En Joan ho contava amb tots els detalls, no n'hi escatimava ni una busca. En acabar, el director, implacable, li recordava un del seus manaments de la particular llei del màrqueting: «No vull saber res ni d'artistes, ni de futbolistes, ni de toreros». En Joan amagava la coa enmig de les cames, arplegava aquella imponent estesa de braços, feia una carussa i se n'anava. Deixava com a penyora un brau de bronzo amb la tendra esperança que, potser, una quimèrica turista s'enamoraria d'ell...

Al cap de poc temps, com sempre, un poc passades les dues, sentíem altra com aquell repic de manotades damunt el portal anunciaven la presència del genial i incorregible JOAN SARASSATE.

(Aquell dia tampoc no sortiríem a les tres).

CLUB TERCERA EDAD - ARTÁ

ELECCIONES PARA RENOVACION DE LA JUNTA DIRECTIVA

Relación Nominal de los candidatos que se presentan voluntariamente para la misma.

NOMBRES

Miguel Ginard Cursach «Corona»
 Magdalena Massanet Cassellas «Clarita»
 Margarita Espinosa Bosch «Sendra»
 Gabriel Massanet Femenias «Maia»
 Juan Lliteras Dalmau «Puseta»
 Juan Gili Ginard «Salero»
 Juan Alzamora Seguí «Terres»
 José Jaime Oliver «Estació»
 Miguel Sintés Pallicer «Sintés»
 María Campins Tous «Campins»
 Jaime Terrassa Rosselló «Des Pont»
 Juan Alzamora Moll «Ex Carter»
 Miguel Riera Riera «Riera»
 Juan Ferragut Juan «Faro»
 Israel Sánchez de la Encarnación
 Francisca Picó Gili «Salema»
 Damián Vicens Pastor

Nota: El orden de los mismos no guarda ninguna relación con los cargos.

Apreciado socio, en tus manos tienes una relación nominal de los socios que se presentan voluntariamente para que puedas elegir entre ellos los 12 que más te gusten.

Piensa, medita y a tu conciencia, elige los que te parezcan más aptos para dirigir los destinos de nuestro siempre bien amado Club.

En tus manos está el que la nave llegue a buen puerto.

JUNTA GENERAL

El día 22 de Julio se te convoca a la Junta General que tendrá lugar en el salón de los Padres Franciscanos, a las 9,30 de la noche, se tratarán asuntos que interesan a todos los socios y todas las sugerencias que se expongan por los mismos.

VOTACION

La fecha señalada para las elecciones es el día 23 de Julio en el local social Club 3ª edad Artá de 3 a 8 de la tarde. A continuación el escrutinio.

Atención. Se considerarán nulas las papeletas que pongan nombres que no sean de esta misma relación.

Las papeletas que tengan nombre repetido también serán nulas.

Se podrán presentar los votos por representación de persona que conviva con ella en el mismo domicilio siempre presentando el correspondiente carnet de socio.





PETITES HISTÒRIES D'ES SAULONAR

S'ERMITÀ DE SA MEL (II)

S'Ermità Romualdo seguia cavil·lant.

Anys enrera per s'Ermita de Betlem havien arribat remors llunyanes de bombardeig que provenia de per la part de la Badia d'Artà.

Adhuc d'un temps ençà, les homilies de la missa diumengina eren com a més bel·liques, i el capellà parlava de creuades i imperis terrenals.

Remors que per dins Es Verger uns homes amagats si feien l'invent, volaven pels sementers.

Ell coneixia Es Papes de per dins Son Puça, a les cases dels quals havia anat més de dues vegades per tal de bescanviar llavors, quan estava d'hortolà.

Dubtava, però que homes amagats s'atrevisin a obrir-li les caseres.

S'Ermità Romualdo era natural de Adzaneta, un poble Castelloní, mes petit que Artà (uns tres mil habitants), de partit judicial de Lucena del Cid, on va haver d'acudir per a recollir uns papers quan es va voler fer ermità.

Agricultor, ell coneixia les caseres nòmades que els apicultors traslladen allà on hi ha més flors a cada època.

Cuidava del caseral com cuidaria un pare a la mainada.

Admirava aquells petits animalons de vida tan curta.

Una abella sols viu quaranta dies i el feia pensar el que en tan poc temps fóra tan útil per a la humanitat.

S'embadalia amb la Reina, mes grossa que totes les altres de la casera. L'havia contemplada fent el vol nupcial, quan tots els abegots dels encontorns partien rera ella que fendia l'aire cap amunt, fins que un, el mes fort, l'únic que heuria conseguit seguir-la, s'acobla amb ella, fent bona la llei de selecció natural.

Bruscament el mascle cau a terra, i la seva mort certifica que la còpula s'ha consumat, ja que els genitals de l'abegot es desferren i queden dins la Reina, que més tard es desembarassa d'ells i torna a la casera, amb el semen guardat dins la seva espermateca, que un cop fecundada emmagatzema milions d'espermatozous continguts en el líquid seminal, que aniran fecundant a la vegada els ous que la soberana deposita dins la cel·leta de les obreres.

Tot seguit comença la posta, fins a dos mil cinc cents ous diaris, quan els camps estan florits i la casera necessita obreres per aportar nèctar, pol·len i propolis.

Quan ja es segur que la Reina es fecunda i el menjar mancava pels entorns els abegots son morts i portats fora de la casera per les mateixes abelles.

Dins la casera no pot haver-hi ningú que no sia útil.

Quan torni esser hora, la Reina tornarà a pondre ous sense passar-los pel semen del mascle i tornaran a néixer abegots novells que sols son fills de sa mare.

S'ermità Romualdo seguia amb les seves elucidacions vers la vida de les abelles.

L'ouet de la Reina es transforma, tres dies després de post en un larva (poll), que durant aquests tres primers dies és alimentada amb gelea reial, per les dides de la casera. Les dides són les abelles més joves.

Tot seguit són alimentades amb mel, perquè si seguien menjant gelea reial, serien reines, i a la caera sols pot haver-n'hi una de reina.

Als set dies, deixen de menjar, i les obreres operculun tanquen les cel·letes. Llavors la larva es transforma en nimfa. Dotze dies després, la nova obrera romp el tancament de cera, i neix.

De totd'una fan net, i tres dies després de néixer ja s'ocupen d'alimentar i criar el poll. Al sisè dia ja fan de dides, és a dir, secreten gelea reial, que és la «papilla» alimentària dels primers tres dies de les obreres, i la de sempre, per a la Reina, que per això viu uns cinc anys.

Després pasen a ventiladores de la casera, a fer guardia per evitar que entrin a robar-lis sa mel altres abelles.

Robar-lis sa mel! I a ell qui li robava?

Quan ja han fet els deus dies de vida se dediquen a la construcció de bresques fins que, finalment, als vuit dies estan preparades per a sortir a recollir el nèctar, el pol·len i l'aigua necessaris per a fabricar la mel, i els propolis de multius per la casera.

Vint dies mes tard ferà el darrer viatge i anirà a morir lluny de la casera per no ser un destorb per a la vida de la mateixa.

L'Ermità Romualdo, caminant cap baix en veia qualcuna a terra, acabadeta després de complir el seu cicle vital.



Per això es necessari que la Reina pongui ous continuament per a mantenir la casera amb moltes abelles que puguin treballar i fer mel per anar alimentant al nou poll i a tota la població d'obreres.

L'home ha sabut aprofitar aquest instint d'enmagatzamar mel, traient el sobrant i fent-ne aquest aliment no tan apreciat com cal, per les seves qualitats.

Bé, doncs, als ermitans, els prenen la mel que ells feien produir a les seves abelles.

Si l'ermità Romualdo sabés que eren els fugitius feria els ulls grossos.

Per paga, un cop consultat el superior, s'Ermità Plàcid que era del poble i havia per malnom Viulí, aquest li pregà que ho deixàs anar.

—A s'ermita tant serem amb un parell de quilos més o manco.



No. S'havia d'esbuinar, s'havia d'adanir.

Ell mai mancava als tres vots que havia promès el dia que el batejaren com a Ermità Romualdo de Nostre Senyora dels Desemparats, com a bon natural del Regne de València, escau.

Ell seria pobre, obedient i cast, però la mel.

Repunye... La paraulota queda ofegada dins la boca.

—«Demà, després del «reso» de la mitja nit... Es un delict, i te una pena molt grossa robar mel. Però jo me conformaria trobant-li. No en tendria pus ganes.

I s'Ermità Romualdo que en el mon nomia Emili, es mossegava els llavis.

Tant com apreciava ell als artanencs. I ell era apreciat. Massa el saludaven amatents els caçadors i els palmers.

Ah! Però no hem de confondre, el lladre no era el poble d'Artà. Només era un i perventura duit per la fam.

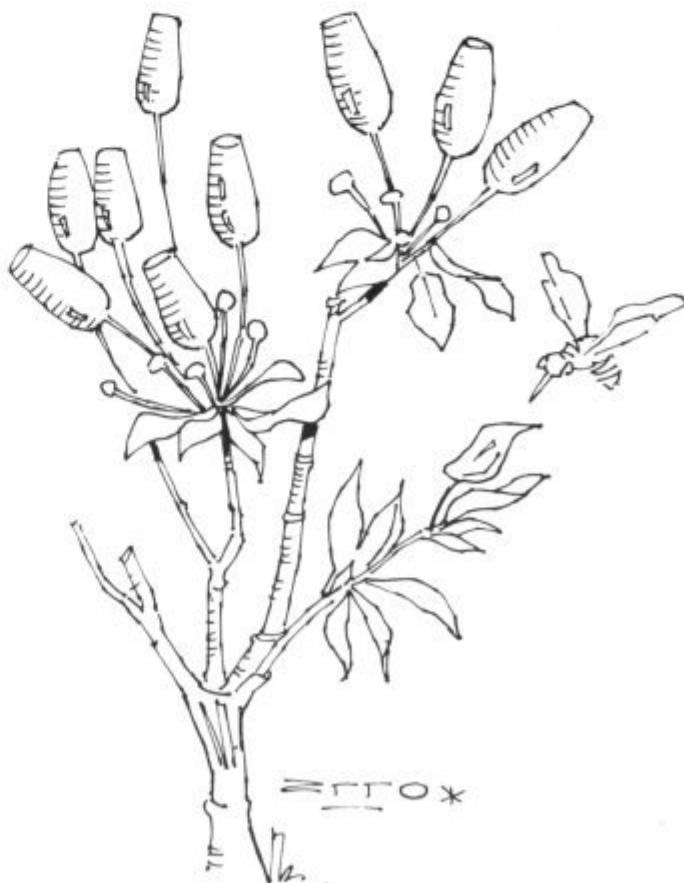
A la processó del Corpus dos ermitans donaven escolta al Santíssim.



Aquell any s'ermità Romualdo se n'hauri de confessar. No tingué cap mena de concentració, de meditació, d'entrega religiosa.

Mentre seguia la processió, no anava cap baix, i molts de pétals de rosa se li quedaven penjats de la barba. Mirava la gentada que els veia desfilar, escrutava, escudrinyava els rostres un per un...

—Qui de vosaltres ens roba la mel!



(Continuarà)

ES BORNÍ



ARTANENCs fora d'ARTÀ



NCF.

GABRIEL CARRIÓ ESTELRICH

Malnom: de sa Creuveia

57 anys

Apotecari i Conseller de s'Unió Farmacèutica.

Aficions: S'informatàtica i s'electrònica.

Adreça: Marqués de la Cenia, 37-6.º D

Casat amb Bàrbara Garau Lladó de Felanitx.

Fills: Tres nines de 23, 22 i 15 anys.

Relació amb el poble, amb artanencs: En Mateu Esteva, En Toni Sard i algú més.

Es caps de setmana sol anar-se'n a Felanitx i al Port, on hi estiuja. També fa passades per una finqueta que hi té.

Es relaciona amb els seus cosins, En Miquel de Son Calletes, En Jeroni Bou, etc.

PERE JOSEP TOUS NADAL

Va néixer el 5 de setembre del 1939

Domicili: P. Bartomeu Pou, 3er. Palma de Mallorca.

Casat amb Catalina Payeras, també d'Artà. Tenen quatre fills.

Ocupació: Treballa d'inspector a «La Equitativa», societat d'assegurances, amb el seu cosí Bartomeu.

No ha perdut el contacte amb el poble, hi tenen casa parada. Tots els dissabtes fan la passadeta pel poble, camí de Cala Millor, on hi estiuja, o cap a la finqueta de Xiclai. És aficionat a la pesca i no es perd cap sopar de «pandilla», que el seu grupet organitza de tant en tant pels nostres entorns.

sió el *repte* o *desafiament* que li pertanyi («retos» i «desafios» no se'n fan a Mallorca), i acomplegui la pròpia comesa (no «cometido») amb l'esperit que expressa l'evangeli: servir en tot i per tot el poble i no ser-ne primordialment servit.

No n'hem de parlar més («no hi ha que dar-li voltes» és una forma espúria). S'han acabat els mítings. Ja era hora!.

JOAN ESCANELLAS I LLINÀS

PARLAR BÉ POC COSTA

ACTITUDS POSTELECTORALS

Sortosament han passat els comicis i tenim consistori novell. El poble, relativament, n'ha decidit la composició definitiva, fent ús de l'espai que li atorga el sistema electoral vigent. Els resultats ja són prou coneguts i no tenen *retop* (i menys «volta de fulla»). Acceptar-los de grat o per principi és l'actitud més assenyada i *el mínim* que hi podem aportar (no diguem «lo menos»). Perquè *al cap i a la fi* (no «al fin i al cabo»), el procediment utilitzat no és tan injust, *que diguéssim* (rebutgem el «que digamos»), perquè pugui afectar l'esperit democràtic, i, per descomptat, va plenament d'acord amb la llei consentida.

Una anàlisi imparcial del que s'ha produït a les urnes revella que l'elector artanenc ha sospesat molt bé les diferents candidatures i, en general, les ha trobades bones. En aquest sentit, Artà no *refusa* ningú ni *desdenya* cap opció legítima (evident, no la «retxassa» ni la «desprecia»). *Si va a dir ver* («des de luego», tampoc), no hi ha hagut un vencedor superlatiu ni *àdhuc* absolut («siquiera» és castellà). La gent ha repartit confiança i voldria que tots col·laborassin en ua gestió consistorial que no és cosa de riure (i, ni d'un bon tros, «moco de pavo»).

La realitat, doncs, és moderada tant en l'optimisme com en la frustració. No hi ha motius per a l'eufòria ni per a l'abatiment. Potser tots els grups litigants estiguin una mica felloços per no haver aconseguit un premi proporcional a la inversió. No ens en meravellem. Tothora i arreu, el *desengany* i la *sorpres*a (de cap manera el «xasco») són faves comptades, i el triomf una circumstància banal i transitòria. Davant la impostura d'aqueixos falsaris no hi cap altra reacció que la de Kipling al seu poema *if*: no fer cas ni de l'un ni de l'altre, cercar la pròpia llum, *afrontar* les conseqüències (no «arrastrar-les») i omplir-nos els minuts de segons fructuosos.

Que cada un, doncs, accepti amb coratge i amb il·lu-



CULTURA

Les activitats realitzades van molt més enllà de les que s'han desenvolupat fins ara. A més, s'han desenvolupat moltes més activitats que les que s'han desenvolupat fins ara.

Al Museu d'Art i Història de Mallorca, s'ha desenvolupat una gran activitat cultural, amb moltes exposicions i activitats que s'han desenvolupat fins ara.

Al Museu d'Art i Història de Mallorca, s'ha desenvolupat una gran activitat cultural, amb moltes exposicions i activitats que s'han desenvolupat fins ara.

Al Museu d'Art i Història de Mallorca, s'ha desenvolupat una gran activitat cultural, amb moltes exposicions i activitats que s'han desenvolupat fins ara.

BON CONSELL, BONS RESULTATS

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

El Misterioso Mundo de las Plantas y su Percepción Extrasensorial

Las plantas sin lugar a dudas fueron los primeros seres vivos que poblaron nuestro planeta, según cálculos científicos la tierra tiene una existencia aproximada de cinco mil a seis mil millones de años. La especie de los seres vivos que más ha subsistido en este planeta han sido las plantas, por todo ello creo que tendríamos que darle más importancia a la vida de esos seres vivos que en nuestra existencia nos ayudan desinteresadamente en pro de nuestra salud. Voy a dar un breve repaso a las facultades que tienen las plantas.

Muchos quizás no lo crean, pero las plantas pueden leerle el pensamiento, y cuando se ven en grave peligro de muerte se comunican entre si y chillan.

Las plantas por las noches se cierran para descansar y dormir, por las mañanas abren sus flores para recibir el nuevo día y activar su vida. Tienen un ritmo definido de vida y mueren cuando no gozan de descanso y silencio, al hablar de plantas me refiero a las más sensibles, como por ejemplo, el Filodendro es sensible a los pensamientos negativos y positivos, hacia él, las plantas tienen su propio lenguaje y memoria, pero las personas aún no estamos capacitadas para entender su lenguaje y los mensajes que nos transmiten, ellas reaccionan repetidamente a las enfermedades de sus dueños y a sus estados emocionales.

BACKSTER en 1966 las conectaba a un encefalorafo y registraba en una cuartilla cuadrículada con el bolígrafo las reacciones de las plantas. Las plantas y árboles nos comunican donde hay grandes cantidades de agua subterránea potable. Zonas positivas o negativas.

Las personas que han perfeccionado el sexto sentido tienen la facultad de poderse comunicar con las plantas, y descifrar muchos enigmas, las personas al nacer, lo hacemos con cierta predisposición los que tienen el sexto sentido más agudizado pueden llegar a captar los infinitos campos energéticos naturales, tales como ondas de forma, campos telúricos, ondas nocivas, campos de influencia positiva y una gran variación de energías desconocidas por la mayoría de los mortales. Todo ser vivo irradia una cierta cantidad de energía ya sea negativa o positiva. Por ejemplo las plantas de interior pueden excitar nuestro sistema nervioso dándonos en ocasiones armonía y tranquilidad. Los en apariencia indefensos pajaritos enjaulados, como son los periquitos y otros muchos más, nos pueden transmitir energías negativas, nuestros hermanos de leche o de pelo nos están constantemente cargando de energías negativas a través de sus radiaciones aurales.

Toda persona irradia gran cantidad de energía que se puede transformar en negativa o positiva; por ejemplo el sanador a través de su imposición de manos puede transmitir energía positiva o negativa, cuando un sanador hace una imposición de manos sobre una dolencia en un órgano de una persona, se realiza una transmisión de energía positiva que destruye la energía negativa y equilibra la armonía.

Cuando la persona vive con armonía desarrolla en su entorno un campo vital positivo, irradiando energía positiva, sus plantas conectan con su sexto sentido, siendo la armonía de ambos muy similar habiendo una compenetración muy natural.

Yo percibo a través de mi sexto sentido muchas energías y vibraciones que sin él no las percibiría. Un estudioso de la Parapsicología.

MIGUEL MOREY



Comercial ARTÀ



- MOTOCULTORES (CONDOR)
- MOTOSIERRAS (MONDIAL Y OPEN)
- SEGADORAS HIDRÁULICAS (ZAZURCA)
- SEGADORAS ACONDICIONADORAS (ZAZURCA)
- REMOLQUES ESPARCIDORES
- REMOLQUES ENSILADORES
- EMPACADORAS Y ROTOEMPACADORAS (BATLLE)
- CUBAS DE VACÍO
- BARRAS DE CORTE
- BOMBAS PULVERIZADORAS
- ROTOCULTIVADORES



EN COMERCIAL ARTÀ ENCONTRARÁ LAS
TRES COSAS QUE USTED BUSCA:
SERVICIO, CALIDAD Y PRECIO

EXPOSICIÓ I VENDA:

Carrer de Ciutat, 46 - ARTÀ

Per més informació: Cridar al Tel. 56 21 48

Por ARPO

BUCEANDO EN LAS COSTAS DEL N. E. (Itinerario Submarino)

DE CAP FERRUTX A CALA MESQUIDA

Doblado el Cap de Ferrutx se inicia un tramo rocoso de acantilado bajo que se descuelga en suave pendiente hasta una oculta playita llamada Font Celada situada entre Cala Rotja y Punta d'Albarca. A 760 metros de esta punta se levanta altivo el Faralló d'Albarca. Las dimensiones de esta roca pelada son las siguientes: 100 m. de longitud por 30 m. de latitud y una alzada de 23 metros. El freo que lo separa de tierra es profundo y navegable.

Esta pequeña fortaleza pétreo se asienta sobre un fondo de arena y algas, está rodeada por cierto número de rocas en cuyas grietas y oquedades encuentran cobijo los meros.

Si visitamos el Faralló en primavera, probablemente nos encontraremos con bandadas de servias. Este pez perteneciente a la familia de los carágidos en invierno se desenvuelve en aguas muy profundas siendo difícil su captura, sin embargo en los meses de temperatura cálida emerge muy cerca de la costa en busca de su alimento preferido que son los bancos de caballas y sardinias a los que ataca por sorpresa causando verdaderos estragos.

Entre el Faralló y la costa, a unos cien metros de ella, se remontan los escollo conocidos por Na Llitera y el islote de N'Aguiar, en sus aguas los sargos y corvinas son frecuentes.

Si seguimos avanzando por la recortada orografía costera, hallaremos las calas Matzoc, Estreta, Mitjana y Mesquida, todas de aguas limpias y fondos rocosos.

A la salida de Cala Mesquida, veremos el Cap des Freu con profundidades que no lejos de la costa rozan ya los 34 m. muy apropiadas para el gran turismo submarino.

CALA GUYA

Cuando por primera vez visité Cala Guya quedé prendido de la belleza de sus fondos que se vuelven rocosos a escasa distancia de la alfombra blanca formada en su orilla por una playa de arena finísima.

Las profundidades del lugar, oscilan entre los ocho, doce y veinte metros. Precisamente en mi lejana época de pescador submarino, realicé en aguas de esta cala la pescada de meros más grande de mi vida, en menos de dos horas y a escasa profundidad logré arponear meida docena de estos peces que en la báscula arrojaron un peso total de 30 kilos.

DEL CAP DE LA PERA AL PUERTO DE CALA RATJADA

Un acantilado de 50 m. de altura forma el Cap de la Pera,

lugar más oriental de la isla, aquí la costa tuerce pronunciadamente hacia el sur. Siguen la Punta de Farallón y Cala Gat. A 80 m. de la punta oriental de esta cala emergen el faralló del Cap y el Faralló Petit. Para explorarlos bastará con un simple equipo de buceo, sus fondos no nos aportan nada especial, algunas llosas en sus alrededores, pequeñas rocas cubiertas de corta vegetación acetabularia y predominio arenoso.

Inmediato a Cala Gat hay el Puerto de Cala Ratjada con un dique protector y desembarcadero. En la parte externa de esta escollera, son muchos los aficionados a la pesca de lanzado que «clavan» buenos ejemplares de lubinas y pequeñas doradas.

DEL PUERTO DE CALA RATJADA AL CAP VERMELL

Lindante con el Puerto de Cala Ratjada está la Cala Moli donde amarra el cable telegráfico con Menorca. Frente a la misma, la isla Forana con fondos poco profundos y arenosos que se extienden hasta la cercana playa de Son Moll, en cuyas aguas se reproduce la arona o navallón, especie de almeja de concha alargada perteneciente a la familia de los lamelibránquios. Este molusco vive enterrado profundamente en la arena de la que



Anclados en el Faralló d'Albarca nos disponemos a iniciar la inmersión en unas aguas frías y transparentes como el cristal.

solamente emerge el sifón, por el que expulsa a intervalos pequeños chorros de burbujas delatadoras de su posición. Su carne es apreciada, siendo aconsejable antes de comerlas dejarlas varias horas en remojo para que echen la arena acumulada en sus valvas.

SAUNA - PISCINA - TENIS - SOUVENIRS

Restaurantes / Bar

Club Casa Naval

Bodas, Banquetes, Comida mallorquina



BETLEM

Colonia de San Pedro

ARTÀ, MALLORCA

Teléfono 58 90 12



PER A QUEDAR SATISFET
PEIX FRESC - CARN DE PRIMERA
I NA PILAR A SA CUINA!

Carrer Leonor Servera
Devora Es Moll

CALA RATJADA



En los fondos de Na Llitera, Gabriel Sampol, mi compañero de fatigas vuela ingrávito entre un bosque de posidonias floridas.

De Son Moll pasamos a Sa Pedruscada, Punta des Carregador, Punta de Na Barxa y Font de Sa Cala donde se puede llegar por carretera desde Capdepera. Siguen luego Punta des Fondal, Punta des Morràs y Cap Vermell. En el interior de este macizo se encuentran las Cuevas de Artà pertenecientes al municipio de Capdepera.

Este rosario de calas y puntas, son todas ellas de fondos muy similares, la arena es la gran aliada, sin embargo en muchos sectores existen llosas planas y profundas donde se enrocan los sargos. El tramo más interesante, es el comprendido entre la Punta des Fondal al Cap Vermell. Aquí el fondo se vuelve atractivo y variado, imperan las grandes piedras que forman pasillos y bellas arcadas repletas de coralina por donde se pasea majestuoso el mero y se esconde la cigarra de mar.

EL ARENAL DE CANYAMEL

Una vez más la arena se adueña del lugar formando una gran playa. El pez más frecuente de estos fondos es el «mabra», el cual se alimenta de gusanos y pequeños crustáceos que

encuentra en cantidad, principalmente frente a la desembocadura de el torrente Son Pentinat que vierte sus aguas en aquel arenal.

BAHIA DE ARTÀ (Son Servera)

Esta bahía de orilla baja, está formada por vastos arenales que se extienden desde el Cap des Pinar o del Raix hasta Punta de N'Amer. Merecen especial mención Port Vell, Port Nou, Cala Bona y Cala Millor. Estos lugares antaño paradisíacos han quedado convertidos hoy en gran centro hotelero y residencial.

Bajo el aspecto submarino muy poco podemos destacar, la sábana llana y arenosa se interna en el mar abierto perdiéndose a muchos kilómetros de distancia. En ella viven toda clase de peces planos, pequeñas rayas, tremielgas o torpedos, lenguados y jibias. También los lamelibranquios están muy bien representados con la «Mactra coralina» almeja lisa que alcanza de 5 a 7 cm. de diámetro cuya pulpa es muy sabrosa. La concha de esta almeja es de color amarillento con bandas pardas y finos radios claros.

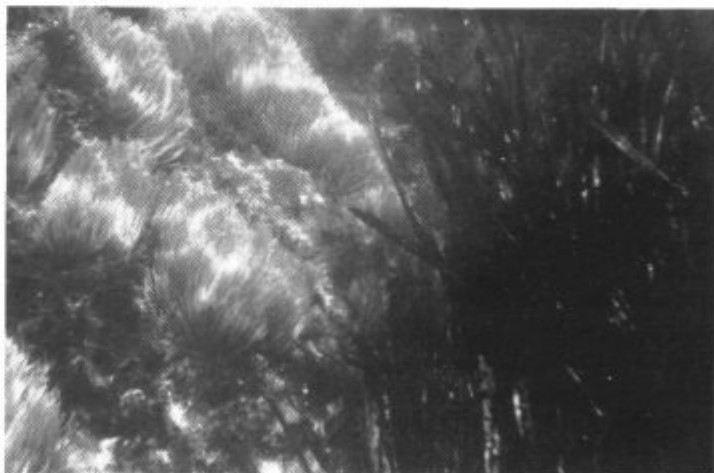
PUNTA DE N'AMER

En Punta de N'Amer, a escasa profundidad hay una zona rocosa cubierta en su mayor extensión por vegetación corta arbustiva. Estas rocas, que en algunos lugares las encontramos amontonadas, forman pequeños pasadizos y recovecos habitados generalmente por familias de serranidos y esparidos como las vaquetas, cabrillas, lobitos, sargos, morrudas y obladas.

En la parte más profunda del sector, comprendida entre los diez y los doce metros de profundidad aún quedan buenos ejemplares de tordos bodiones emboscados entre las hierbas posidonias o pastando cerca de ellas.

DE PUNTA MOREIA A PORTO CRISTO

La orografía submarina de estos terrenos, es muy similar a los de Punta de N'Amer. A 25 m. de Punta Moreia emerge S'Illot con algunas formaciones rocosas y poca vida animal. Cala Morlanda y Cala Petita son las que ofrecen al submarinista mejores fondos, que se prolongan hasta la inmediata Cala de Manacor donde se asienta Porto Cristo; puerto pesquero con playa, resguardado de todos los vientos.



La exuberante vegetación de Cala Mesquida invita a recorrer sus bellos fondos.

AUTOS ESCANELLAS

Argentina, 31. Teléfono 56 21 15
ARTÀ

EXPOSICIÓN Y VENTA
¡VISÍTENOS!

SERVICIO OFICIAL



SUZUKI
SANTANA

CAMBIO EN LA DIRECCION DEL C.D. ARTÀ

Puestos al habla con el recién elegido Presidente del C.D. ARTÀ, Juan Sureda Vives (Peix), le pedimos nos defina la línea a seguir y aspiraciones que él y su Junta Directiva tienen marcada para la venidera temporada 1987-88.

—Sr. Sureda. ¿Cómo ha sido el que Ud. se presentara para Presidente del C.D. ARTÀ?

—Como sabes y también toda la afición, la Directiva anterior presentó su dimisión irrevocable. A fuerza de entrevistas con buenos aficionados se pudo conseguir un consenso, para posteriormente formar una gestora, y de ésta salió la junta actual. ¿El por qué me presenté? Pues, muy sencillo: viendo que el ARTÀ se venía abajo y nadie quería ser el presidente, yo accedí por dos razones muy importantes para mí. La primera, que el C.D. no bajase de categoría o desapareciera, y segunda, porque creo que, con un poco de sacrificio, es posible mantener al equipo en la categoría actual, y hacer algo para que la afición no decaiga, además ¿dónde va-



mos a meter a los jóvenes que suben de las categorías inferiores? Estos son muchos, y debemos mirar por ellos, porque ¿qué jugador del mismo pueblo no aspira a jugar en el equipo mayor o primer equipo, como quieras? Por esto creo que no es prudente dejar al abandono este deporte que forma una buena parte de la juventud de nuestro pueblo y, por lo tanto, aquí estoy para correr este riesgo, aunque sé que no va a ser fácil esta andadura.

—¿Ya tiene formada la Junta Directiva y quiénes son los afortunados en dichos cargos?

—La Junta Directiva está formada de la siguiente manera:

Presidente, Juan Sureda Vives
Vicepresidente, Gabriel Canet
Secretario, Manuel Cruz

Tesorero, Manuel López
Vocal, Pedro Sancho

—¿Cuáles son vuestras aspiraciones: mantenerse en Preferente o mirar de ascender a categoría superior?

—Nuestras aspiraciones son mantener el equipo en la misma categoría.

—Las Fiestas Patronales de Artà están a la puerta, todos esperamos que el Torneo de San Salvador se jugará. Si es así, ¿qué equipos serán los que tomarán parte?

—Los equipos que tomarán parte son: el Escolar de Capdepera y el Porto Cristo. Día 2, Artà - Porto Cristo; día 4, Porto Cristo - Escolar, y día 6, Artà - Escolar.

—¿Habéis hecho algún fichaje nuevo que no sea artanenc?

—No, todos los jugadores de la plantilla, son del pueblo. Por ahora no tenemos intención de fichar a nadie de fuera.

—¿Quieres añadir algo más a lo aquí expresado?

—Sólo dar las gracias y estarles reconocido a todos, jugadores y aficionados, que, en el momento que los necesité para formar esta empresa, no pusieron reparos en acudir y apoyarme en todo. ¡Gracias a ellos!

PEP MISLATA

NECROLOGICAS



JUAN LLULL ESTADES, una vida dedicada a la enseñanza y al estudio de las raíces de Mallorca y su gente.

Juan Lull Estades, profesor de E.G.B., nació en Calvià el 16 de abril de 1920. Durante su vida de magisterio estuvo destinado en Menorca, Santanyí, Can Picafort, Artà y Capdepera. En todos estos sitios guardó siempre grandes amigos y muy buenos recuerdos.

En uno de los sitios donde más huella dejó fue en Artà, donde su padre, también profesor, ejerció durante mucho tiempo. Más tarde, casado con D^a Angela Massanet, se trasladó a Capdepera, lugar de donde era su esposa.

Durante el tiempo que ejerció en Artà y luego en Capdepera tuvo varios premios de carácter provincial y uno nacional, por su dedicación a la enseñanza, a la cultura y al estudio de Mallorca y su gente. Recibió numerosas placas, diplomas y demás obsequios por los muchos trabajos que realizó sobre el Castillo de Capdepera, dejando al morir gran cantidad de apuntes y demás material de estudio sobre los orígenes del Castillo.

Durante su vida, tanto en Artà como en Capdepera, dedi-

có muchos ratos libres a la Historia, por lo que disponía de mucho trabajo escrito y alguno publicado, principalmente del Castillo de Capdepera, en donde trabajó muchísimo, sobre todo por la recuperación para el pueblo, del Castillo. Era sobre todas las cosas, ferviente enamorado de todo lo que fuera antigüedad e historia, hasta tal punto que localizó una fotocopia del manuscrito de rendición de la Isla de Menorca al Rey Jaime I.

Esta intensa vida quedó truncada día 13 de Junio de este año, al fallecer a la edad de 67 años. ¡En paz descanse!



Ens ha deixat Francesc Morey Sabater, pare del nostre col·laborador especialitzat en para-psicologia Miquel Morey, habitual d'aquestes pàgines.

L'amo en Xesc Ciurell va tenir fama tota la vida de bon sauri i de fet moltes d'aigües surten a llum degut a que les venes foren descobertes per ell.

Morí el 23 de Maig d'enguany als 82 anys. Estigué casat amb Catalina Lliteres.

Als seus fills Miquel i Mateu i a la seva filla política Antonia Esteva, nets i netes les enviaem el nostre condol.

Carnisseria Ca'n Rafel

Carrer Santa Catalina, 20
Telèfon 56 22 36
ARTÀ (Mallorca)

ESPECIALITAT
LLANGONISSA I BOTIFARRONS
ESTIL PAGÈS



JOSEP MELIÀ PERICÀS

Josep Melià i Pericàs cree que soy amigo suyo. Y, a pesar de ello, lo soy y como tal me considero. Y es que Melià ejerce una explícita amistad unilateral que él cree tácita, bilateralmente.

Por algún tiempo viví con él su experiencia política al más alto nivel, aunque nunca la compartí, pues no me seduce el activismo político si no es a nivel de simple ciudadano.

En su despacho de La Moncloa, cualquier mallorquín que atravesara el dintel de la puerta de su despacho era considerado un amigo, por más que militara a derecha o izquierda de su partido. El autor de Els Mallorquins, La Renaixença a Mallorca y La Nació dels Mallorquins practicaba, así, el mallorquinismo militante.

I quina és aquesta consciència que nosaltres tenim, com a poble, del que som i del que representam? La feixuga càrrega de moltes dècades d'alienacions vincla la nostra esquena amb el seu equipatge excessiu. Se'ns ha fet víctimes d'un llarg procés de desfiguració, s'han borrat les petjades, els rastres, de la nostra identitat. Ens han amagat la pròpia història perquè s'imposés una història manllevada, estranya. Se'ns ha privat dels instruments de reconeixement, de les eines que haurien pogut fer més fàcil la identificació amb les arrels del nostre existir. Tot això, evidentment, pesa, condiona.

Así pues, Melià jamás ha sabido distinguir el carácter bilateral de la amistad. De ahí que haya sido traicionado con tanta frecuencia. Le han mordido la mano los perros que él acarició y a los que dio de comer.

La persona que más y mejor le conoce, la que comparte su vida y la que le apoya sin reservas, conoce esta virtud que tantos sobresaltos, tantos disgustos y más de un fracaso le han costado. Y le cuestan.

Ahora, cuando Melià está en el ojo del huracán, cuando incluso llama la atención que no dimita, que no abandone su partido, es cuando me veo en la obligación moral de solidarizarme con quien, evidentemente, ha sido objeto de una nueva traición.

Ya es sabido que Melià, cuyo pensamiento político, en relación con Mallorca, es público, notorio y editado, ha sido el gran negociador de su nuevo partido. Su habilidad le valió obtener altas cotas de poder para tan pobres resultados, en gracia a un privilegiado equilibrio de fuerzas que sólo unos pocos votos podían romper.

Som un poble. Som una nació. Però, quin poble? Quina nació? Arribats en aquest nivell, probablement ja no ens trobarem amb respostes tan absolutes. No faltará, per exemple, qui apel·larà a una «espanyolitat» simple, elemental. Això no aclareix gaire les coses. Obviament ni tan sols des d'aquest punt de partida, gallecs, bascs, catalans, alacantins, castellanencs o formenterencs, no són pas la mateixa cosa. Ni estan en el mateix nivell de relació ni ens poden confondre amb el sorians o amb els salmantins. Aleshores?

Pero, a Melià le dejaron con la palabra dada. Corre ya la versión oficial del fin de las negociaciones. Este acuerdo puede escribirse con letras de bronce, aseguró Melià. Pero lue-



go, el acuerdo se incumplió por parte del partido, de su partido, y el bronce de Melià fue fundido para lograr un escaño en el Senado.

Nuevamente, fueron sus amigos, los que gozan de su amistad o gozaban de ella, quienes le traicionaron, quienes vendieron su piel. No es necesario que yo defienda a Melià porque ni lo necesita, ni me necesita. Sólo que es ahora cuando me gusta ponerme a su lado, políticamente, como ciudadano, como amigo, como compañero, recordando sus palabras escritas en tinta de imprenta.

El nacionalisme, abans de tot, és la defensa d'un poble, un sentiment conscient. Culpem la història dissortada que hem patit, si volem, però no neguem els fets. Perquè el que aquests fets ens indiquen, ara per ara, és que ens sentim «eivissencs», «menorquins», «mallorquins», «formenterencs», perquè sentim que hi ha una amenaça que pesa sobre el nostre existir i en traiem les correspondents responsabilitats personals.

La jugada de su partido, vendiendo su propia autonomía, su capacidad de decisión, su libertad, su independencia y su personalidad en cuestiones tan nuestras como las elecciones de alcaldes o presidentes de organismos autonómicos, en aras de una política centralista, ha herido la sensibilidad política de Melià, pero no su prestigio.

El sentiment nacional comença per la voluntat d'existir de cada comunitat, per la batalla de l'autonomia i el reconeixement de la personalitat de cadascú. La resta pot arribar a ésser un projecte, però encara no és una vivència. La honestat intel·lectual obliga a dir que res de tot això no és pas casual. La voluntat de dividir, de dialectalitzar, ha estat una de les armes que ha utilitzat el centralisme per a instaurar el seu esquema orgànic...

De «Última Hora»

PLANAS SANMARTI



Carpintería Metálica
y Cristalería

Taller: Carrer de Ciutat, 74
Particular: Na Caragol, 4
Tel. 56 24 82
ARTÀ (Mallorca)



Foto comentada



Rossi a Artà - 1936.

El Compte Rossi.

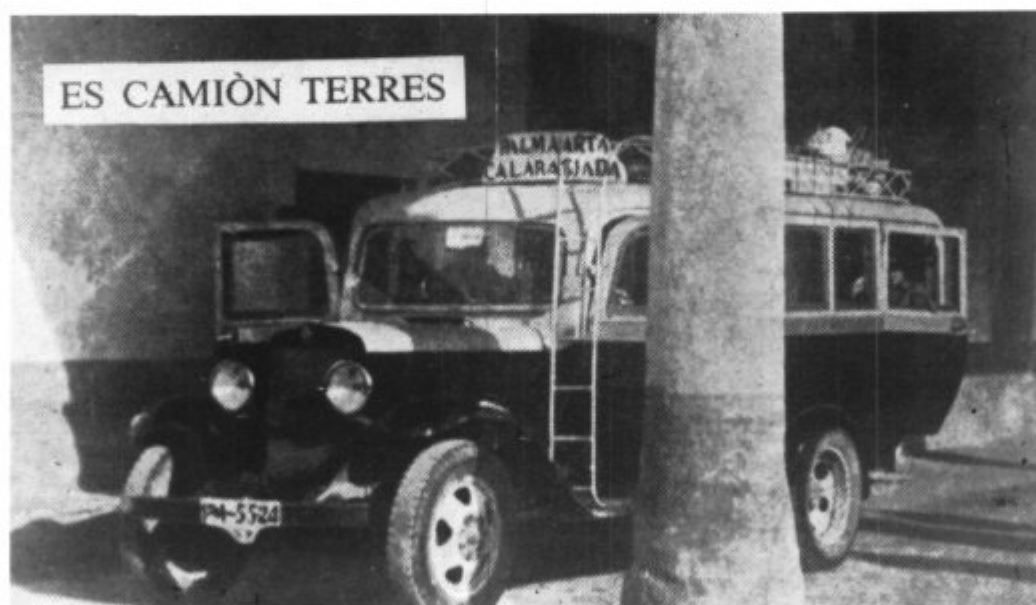
Aprofitant que pel Juliol fa anys que hi hagué s'esclafit, duc avui damunt l'Artà aquesta foto del Compte Rossi damunt ca D. Rafel Patrò fent un discurs en el mes d'agost de l'any mil nou-cents trenta-sis.

Al fons la casona (el quarter) de la guàrdia Civil i abaix, bocabadada, part del poble.

Es una llástima que no els pogueu conèixer i veurieu com alçaven sa mà es qui ara es fan passar per demòcrates de tota sa vida.

Quin brou s'endurien molts que ara es diven socialistes. Bé es que no s'han temut i segueixen essent nacional-socialistes.

S'assemblen a n'Hitler.



Una de les moltes camiones que, a un temps, s'aturaven a S'Hostal i encara ara qualcuna.

Ara pareix un artilugi antidiluvià, però no fa encara massa anys, l'amo En Miquel Terres o en Salvador Marin duien sa gent de Ciutat, Artà - Cala Ratjada com resa es «lletre-ro» de davant sa «baca».

Per aqueixa escala davantera pujava en Miquel Terres sempre somriguent o en «Suador» Marin quasi sempre malaïnt, colcant ses senelletes i paners que duien en es senyors «panecillos» es pajesos de La Vila.

S'aturada a Algaida a s'Hostal, ere reglamentaria. A berenar, a fer un pixo i a pentinar-se per arribar a Ciutat ben abrinats.

Partien a les vuit del matí i devers les deu i mitja ja

eren a s'Estació. Pero arribaven panxa plena i feines fetes. Per paga a Ciutat no sobraven es lloc comuns.

Pentinats amb llavor de puça que feia de «fijapelo» i amb olor de romani, o de pomes marineres, segons s'època. Temps era temps.

Ningú no frissava.

—Ala! Que ja hi som tots?

Es motor retrunyia i sa camiona tornava partir daixo - daixo, a vegades una bona estona darrera un carro de parei.

Poques hores després tornava a sortir de Ciutat, no fos cosa que mos agafas sa fosca pes camí.

Eren altres temps.

Me voleu dir a on putes van ara tan atropellats?